

SABER O NO SABER

Joan Torrent-Sellens
DIRECTOR DE LA UOC BUSINESS SCHOOL

LES PIMES SE'N VAN DE 'MANI'

El malestar era latent i al final s'ha fet visible. Les micro, petites i mitjanes empreses (en endavant Mpimes) catalanes han dit prou i han fet evident que la situació actual no pot durar ni un minut més. Però d'on ve aquest malestar? Per què es queixen les Mpimes? És adequada la política pública de suport a les Mpimes? I, finalment, poden fer autocrítica i posar-hi de la seva part?

Un dels avantatges que té haver sigut professor d'història del pensament econòmic és que sempre pots buscar referents a les teves idees. Deia Joseph Alois Schumpeter que el capitalisme moriria d'èxit perquè, en el seu afany per protegir la innovació, les grans corporacions acabarien desenvolupant estructures tecnocràtiques en clara simbiosi amb el poder polític i mediàtic. I diu William J. Baumol que la lluita entre David i Goliat es pot solucionar a través d'una relació sincera de cooperació entre les microempreses independents que fan innovació radical i les grans empreses que fan innovació incremental, sempre que la política pública i la societat civil imposin un sistema de triple hèlix. És a dir: amb una política decidida de suport als negocis (nous i existents) i amb una universitat que traslladi la ciència i la investigació cap a la innovació aplicada.

Sobretot els dos primers van menystenir la importància de la globalització i els efectes que aquesta tindria sobre la dimensió de l'empresa i les polítiques públiques de suport al creixement. Com que l'abast dels negocis s'ha globalitzat i els efectes d'escala tenen un paper important per

“

Tot i representar més del 95% del teixit productiu català (un 92,5% de les empreses catalanes tenen menys de deu treballadors), tot i suposar gairebé dos terços del PIB, tot i ocupar la meitat de la força de treball, les Mpimes catalanes se senten maltractades amb impostos i dificultats administratives creixents, i sense retorns clars del seu esforç. Segons els nostres càlculs, gairebé la meitat del teixit productiu català està amenaçat d'una manera o altra

La convocatòria de Pimes va concentrar més de 1.400 empresaris. ARXIU / ORIOL DURAN

competir, les grans corporacions, sobretot les multinacionals, però també les sorgides arran dels processos de liberalització d'empreses públiques o semipúbliques, han fet valer la seva força i aglutinen bona part de les accions directes de suport, però sobretot de les indirectes. El resultat de les polítiques de campions nacionals és bastant evident: clares limitacions a les lliures condicions de competència (llibertat d'entrada i sortida, transferència d'informació a través dels preus, restriccions d'agents i desigualtats en la distribució de les rendes generades). El corol·lari també sembla prou evident: el capitalisme monopolista actua contra els principis bàsics del capitalisme, fins al punt que quan arriba la crisi s'injecten grans quantitats de recursos públics per solucionar la mala praxi de les grans empreses privades. Alguna cosa de les essències del capitalisme ens hem deixat enrere durant els últims anys. Schumpeter i Galbraith tenien raó.

I vet aquí les queixes de les Mpimes catalanes. Tot i representar més del 95% del teixit productiu català (un 92,5% de les empreses catalanes tenen menys de deu

treballadors), tot i suposar gairebé dos terços del PIB, tot i ocupar la meitat de la força de treball, les Mpimes catalanes se senten maltractades amb impostos i dificultats administratives creixents, i sense retorns clars del seu esforç. Segons els nostres càlculs, gairebé la meitat del teixit productiu català està amenaçat d'una manera o altra.

No cal insistir en la gravetat de la situació. És més que una qüestió econòmica. La societat catalana, tal com la coneixem, emprenedora, integradora i justa socialment, deu moltes coses al seu teixit de Mpimes. Si no funcionen i es moren, alguna cosa més que el teixit productiu es trencarà a la societat catalana.

ASSEGURAR EL CAPITAL. I què hi podem fer per solucionar la situació?

Primera. Amb el *business friendly* no n'hi ha prou. La feina del govern i l'administració és doble. En primer lloc, han de proporcionar al sistema productiu els capitals necessaris per funcionar, en especial el capital físic, humà, tecnològic, emprenedor i innovador. Això implica vincular tots els agents implicats, tenir una visió de llarg ter-

mini, fer un projecte de país, deixar de donar diners i reformar l'administració per dintre, sobretot organitzativament i en recursos humans, per poder atendre el repte. En segon lloc, tenir present que les condicions d'emprenedoria i de negoci s'han globalitzat, i els agents econòmics cerquen en la globalització les millors condicions per emprendre i fer negoci. Un exemple: al Regne Unit els autònoms valen 15 lliures, i amb quatre hores i 70 lliures s'ha creat una empresa.

Segona. Cal abordar urgentment el cas específic de les microempreses. És cert que moltes no tenen ni la dimensió ni els recursos per abordar projectes d'innovació i d'internacionalització (avui a Catalunya només exporten sostingudament 40.000 de les seves 600.000 empreses). Però també és cert que a través de la col·laboració i la xarxa de microempreses es pot competir a l'economia global amb èxit. No em cansaré de repetir-ho: el cas de l'Small Business Administration dels EUA és un referent a seguir.

Tercera. L'èxit de l'emprenedoria i la innovació depèn, i molt, de l'experiència prèvia i dels fracas-

sos anteriors. Ens hem centrat molt en les accions de suport als emprenedors joves. Però què hi ha per als emprenedors amb experiència? I què hi ha per a les Mpimes que s'han de transformar?

Quarta. Bona part del problema actual és financer. Es financen els que tenen solvència física. Però què hi ha del finançament de la innovació? Per què no hem estat capaços de crear el que jo anomeno la pòlissa intangible de crèdit? Per què els sistemes d'avaluació de riscos no són permeables al finançament de la innovació sense que això suposi l'entrada a la propietat de l'empresa?

FER AUTOCRÍTICA. I cinquena. L'autocrítica és molt necessària. És veritat que les condicions d'entorn no ajuden, però moltes empreses tenen un procés de generació interna de valor molt millorable. Els empresaris fan poc d'empresaris, fan poca estratègia. La col·laboració costa molt. Patronals i sindicats continuen al seu espai de confort generat per molts anys de fer sempre el mateix. És el moment de fer coses i projectes nous. El país continua sense dades actualitzades, ni registres ni xarxes d'emprenedors i d'innovadors. I la universitat i el sistema educatiu en general han de prendre consciència que són l'element clau del procés. La carrera acadèmica per transferència i emprenedoria, la reorganització interna, la difusió de tot tipus de coneixement (en especial la democratització dels coneixements per crear, gestionar i dirigir Mpimes) i la relació estreta amb els agents locals són imprescindibles. Sense triple hèlix no hi ha base emprenedora innovadora possible.

Tenim feina, però res està perdut. Depèn del que siuguem capaços de fer. La societat catalana no es mereix una altra cosa.